Rok 1873. Kraków, niedziela 11 maja Nr. 108.

KRAJ

Dziennik KRAJ wychodzi codzień rano z wyjątkiem dni poświątecznych.
Numer pojedyńczy w Krakowie i Lwowie kosztuje 5 centów.

Przedpłata wynosi:

	rocznie	kwart.	mies.
w Krakowie	12 złr. —	3 złr. —	1 złr.
w Austrji z przesyłką	16 „	4 „	1 „ 40.
w Niemczech	12 tal. —	3 tal. —	1 tal.
we Francji	80 fr. —	20 fr. —	7 fr.
w Serbji, Włoszech, Rumunii i Szwajc.	48 fr. —	12 fr. —	4 fr.
w Turcji	64 „	16 „	6 „
w Belgji	56 „	14 „	5 „

Przedpłatę przyjmuje Administracja dz. Kraj, urzęda poeztowe austrjackie i zagraniczne, oraz niżéj wymienione ajencje.
Redakcja, Administracja i Ekspedycja miejscowa w Krakowie ul. Mikołajska l. 435.
Listów niefrankowanych nie przyjmuje się.
Reklamacje nieopieczętowane wolne od opłaty i uwzględnia się je tylko w terminie 8 dni. — Rękopisów nie zwraca się.

Cena ogłoszeń (inseratów).
w pierwszém umieszczeniu wiersz . . 8 cnt.
w każdém następném umeszcz. wiersz 5 „
Stempel od każdorazowego umieszcz. 30 „
Ogłoszenia przyjmuje administracja i ajencje

Ajencje przyjmujące przedpłatę. W Krakowie: M. Dworski. Skład papieru Ż. J. Wywiałkowskiego, handel Wierzuchowskiego. — **We Lwowie:** Księgarnia Gubrynowicza i Szmidta.
Ajencje przyjmujące ogłoszenia. W Krakowie: Marjan Dworski. — **We Lwowie:** Ajencja dzienników A. J. Piątkowskiego. — **W Tarnowie:** Księgarnia Gazdy. — **W Wiedniu:** B. Wołowski Administrateur de la Gazette des 'Etrangers, Wien Kolovratring 9. — Hasenstein & Vogler, Neuer Markt Nr. 11. — Oppelik, Wolzeile Nr. 22. — Rudolf Mosse, Seilerstätte Nr. 2. — Filip Löb, biuro anonsów, Wolzeile Nr. 2.— **W Pradze:** Ferdinandsstrasse Nr. 38. — **W Berlinie, Monachjum, Zürichu i St. Gallen:** Rudolf Mosse München, Windermachergasse, 3. — **W Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie i Lipsku, Bazylei, Zürichu, St Gallen, Genewie i Sztutgardzie:** Hassenstein & Vogler. — **W Paryżu:** Księgarnia Władysława Mickiewicza „Librairie de Luxembourg rue de Tournon 16.“

Kraków 10 maja.

Wszystkie wiadomości polityczne ustępują dziś miejsca wypadkom na giełdzie, których doniosłości nie możemy jeszcze w całéj pełni ocenić. Szczegółowsze rozpatrzenie się w téj sprawie znajdą czytelnicy niżéj; tu zaś tylko zaświadczamy, że spadek papierów przybrał tak kolosalne rozmiary, że wczoraj w południe giełdziści dobrowolnie wstrzymali się od wszelkich operacyj finansowych. Lękamy się bardzo, ażeby i nasze kapitały krajowe nie ucierpiały w tym chaosie giełdowym.

W obozie centralistów panuje rozdrażnienie między starymi i młodymi; jedni i drudzy ogłosili, jak to już wiadomo naszym czytelnikom, swoje programy, będące przedmiotem wzajemnych obelg i nienawiści. Zdaje się jednak, że na jutrzejszéj konferencji w Wiedniu niektórzy ze starych połączą się z młodymi. Nie ma potrzeby dowodzić, że do tego kroku nie popycha ich ofiarność dla dobra sprawy, ale tylko chęć ujrzenia się w radzie państwa w charakterze poselskim. Młodzi ze swéj strony wołają z szyderstwem na nich: albo bezwarunkowo przyjmcie nasz program i służcie nam wiernie, albo wyrzeczcie się na zawsze życia publicznego! Tak więc niechęć wzajemna się wzmaga, a do dawniejszych zatargów starych z młodymi przybędzie jeszcze rozbrat w zastępie tamtych pierwszych i rozlegną się krzyki na zdradę, skoro niektórzy przystąpią do programu młodych.

Sławny artykuł berlińskiéj *Prov. Corr.* o pobycie cesarza Wilhelma w Petersburgu był z początku na rozkaz z góry pominięty milczeniem przez wszystkie półurzędowe pisma berlińskie. Teraz jednak te same pisma zaczynają go objaśniać, przekonywając o jego nieszkodliwości. I tak z Berlina pisze półurzędowy korespondent do *Schles. Ztg:*

„Serdeczne przyjęcie niemieckiego następcy tronu przez dwór austrjacki i ludność dowodzi, że wpływowe koła wiedeńskie całkiem się zgadzają na takie tłumaczenie obecnych odwiedzin monarchów, jakie podał ostatni artykuł *Prov. Corresp.* Zresztą są pewne wskazówki, że wizyta następcy tronu nie przypadkowo nastąpiła podczas podróży cesarza Wilhelma do Petersburga, i że ta równoczesność raczéj uwydatnia polityczne znaczenie obu wycieczek“.

Któż kiedy o tém wątpił, że tak podróż cesarza niemieckiego do Rossji, jak następcy jego do Austrji, ma polityczne znaczenie? A mówiliśmy już dawniéj w naszym dzienniku, że tak zwane wpływowe koła wiedeńskie nic w gruncie nie mają do zarzucenia potrójnemu przymierzu prusko-rossyjsko-austrjackiemu, aby tylko germanizacja w Przedlitawji szła po ich myśli. Ale podobne wyjaśnienia, jakie do *Schles. Ztg* nadchodzą z Berlina, nikogo uspokoić nie mogą.

Jutro odbędzie się we Francji znowu pięć uzupełniających wyborów do izby. Ruch więc wyborczy w czterech departamentach, w których te wybory zostały rozpisane, jest w pełnym toku; a największe zajęcie budzi sprawa w dep. Rodanu, gdzie naprzeciwko dwóch radykalistów Ranc i Guoyt stoją dwaj kandydaci z obozu klerykalnego. Umiarkowane stronnictwo nie jest wcale reprezentowane w Lugdunie; a że Ranc i Guyot podpisali obowiązujący mandat komitetu przy ulicy Grolée, żądający niezwłocznego rozwiązania zgromadzenia narodowego, wybór ich zatém nie ulega wątpliwości. Jak zresztą niesłuszną była obawa z powodu tak zwanych radykalnych wyborów, dowodzi już to, że wszyscy 27 z. m. wybrani deputowani przystąpili do umiarkowanego klubu republikańskiego izby wersalskiéj. Nadto deputowani ci z Barodetem na czele, chcą ogłosić zbiorowy adres, mający podnieść ich pojednawcze dążności wraz z wyrazem zaufania dla Thiersa.

W Londynie na Trafalgar-Square 5go b. m. odbyła się za pośrednictwem wszystkich stowarzyszeń demokratycznych londyńskich demonstracja, celem zaprotestowania przeciw nieuznaniu rzeczypospolitéj hiszpańskiéj przez rząd W. Brytanji. Przewodniczył mityngowi Patrick, członek patrjotycznego towarzystwa londyńskiego. Po kilku wstępnych słowach przewodniczącego powzięto kilka uchwał, opiewających, że naród angielski wyraźnie uznaje obecny rząd w Hiszpanji za jeden z najprawowitszych w Europie, i wzywa dla tego rząd angielski, aby natychmiast uznał rząd hiszpański i przedsięwziął kroki dla zwinięcia i oskarżenia istniejącego w Londynie komitetu karlistów. Następnie postanowiono powyższe uchwały wręczyć przez deputację posłowi hiszpańskiemu w Londynie, a kopje tychże Gladstonowi i hr. Granville.

Włoska izba deputowanych rozpoczęła 7 b. m. dyskusję nad projektem ustawy o stowarzyszeniach religijnych; do głosu zapisało się blisko czterdziestu mówców. Minister Lanza oświadczył, że w ogólności nic nie ma przeciw projektowi komisji, albowiem tenże zgadza się w gruncie rzeczy z projektem ministerjalnym; zastrzega sobie jednak zrobienie niektórych modyfikacji.

Ruskij Mir zapowiada swoim czytelnikom, że komunikacja z wojskiem, do Chiwy wyprawionem, będzie częstych przerw doznawać. Jest bardzo prawdopodobném, pisze *R. Mir,* że ludność Buchary i inne szczepy azjatyckie połączą się z Chiwańcami.

Kryzys wiedeńska.

Od półtora roku prawie giełda wiedeńska bez przerwy rwała się w górę — pędzona gwałtowną haussą płynęła pełnemi żaglami na morzu spekulacji bez granic -- a szwindel giełdowy ogarnął umysły wielkich i maluczkich tego świata. Czego się tylko tknęła giełda, to w złoto się zamieniało jak ongi pod palcami króla Midasa; do czego się tylko zbliżył szwindel giełdowy, to natychmiast osiągało niesłychaną dotąd wartość. To téż Wiedeń rósł jak na drożdżach: pałace powstawały przez noc, olbrzymie hotele zapełniły puste niedawno place, codziennie tworzyły się nowe banki i przedsiębiorstwa przemysłowe a akcje dziś zaledwie na targ rzucone, jutro już podwoiły i potroiły wartość swą. Wśród takiego szału i wiru giełdowego, który wszystko w górę pędził, mnożyło się miljonerów w Wiedniu co niemiara: pierwszy lepszy galopin giełdowy zaledwie wypowiedział na giełdzie, bez centa w kieszeni, słówko: „kupuję“ — już zarabiał krocie.

Jakaż była przyczyna tego dziwnego zjawiska? Wiedeń stanął u szczytu politycznéj władzy — a sztuka wyzyskiwania prowincyj na korzyść stolicy dosięgła szczytu swego.

Kiedy już wszystkie środki zbogacania Wiednia kosztem prowincyj były wyczerpane, rządząca klika polityczna w Wiedniu powzięła zamiar zaprzągnięcia w rydwan swój już nietylko prowincje austrjackie ale i świat cały — wymyślono wystawę powszechną, aby złoto z całego świata sprowadzić do Wiednia i tym sposobem otworzyć sobie nowe drogi zbogacania się.

W nadziei, że wystawa ta uda się i że z dniem rozpoczęcia się jéj deszcz złoty spadnie na Wiedeń, szalona spekulacja nie przestawała tworzyć nowych banków i fikcyjnych wartości. Kilkadziesiąt banków budowniczych powstało, aby zadość uczynić potrzebom wystawy powszechnéj; liczono, że natłok obcych będzie niesłychany i że pięćdziesiąt „Baubanków“ nie podołają zadaniu wystawienia domów dla zwiedzających wystawę. Wagony wszystkich kolei obawiano się że nie wystarczą na przywiezienie do Wiednia kroci ludzi zwiedzających wystawę, i potworzyły się towarzystwa mające na celu budowę wagonów w celu wypożyczania takowych kolejom. Nareszcie tysiączne przyszłe interesa, których się spodziewano z powodu wystawy, dały powód do zakładania licznych banków pośredniczących (Maklerbanken), których akcje w nadziei przyszłych zysków szalenie poszły w górę.

Takim sposobem wyprodukowano sztuczne miljony i miljardy na papierze, a posiadacze ich już kołysali się w błogich snach wielkości i potęgi finansowéj.

Nagle nadszedł dzień otwarcia wystawy. Wszystko przygotowane było na przyjęcie migracyj ludów do Wiednia. Ale ludy mądrzejsze, nie ciekawe wiedeńskiéj wystawy, która do téj chwili rzeczywiście nic ciekawego nie przedstawia. Po londyńskiéj i paryzkiéj wystawie wiedeńska nietylko że nie przedstawia żadnego postępu, ale stoi daleko niżéj od poprzednich. Udział wystawców słaby; ani gmach ani wystawa właściwa nieskończone i ani za kwartał skończonemi nie będą. Całość nosi na sobie charakter poprostu jarmarczny; kupcy i fabrykanci zwieźli tam towary swe, ale ani w układzie ani w wyborze rzeczy nie znać tam żadnéj wyższéj myśli. Jest to poprostu zbiór wystaw sklepowych i nic więcéj. Co o wystawie pisano, to była po większéj części blaga i szwindel.

Ogólne rozczarowanie nastąpiło. Korespondenci do dzienników zamiejscowych zaczęli rzecz w prawdziwém przedstawiać świetle; co gorsza sama publiczność wielka wiedeńska, nie chcąc się dać obdzierać na placu wystawy, trzyma się zdaleka. Wszystkie górnolotne nadzieje więc spełzły na niczém...

Już dziś każdy bezstronny w Wiedniu widzi, że wystawa zrobiła *fiasco* i że nie przynęci tłumów, których się spodziewano.

Umysły więc spekulantów ochłódły nieco. Papiery zaczęły spadać. Pierwszy zaraz spadek natychmiast okropne pociągnął za sobą skutki. Jak mała bryłka śniegu wzrasta w zabójczą lawinę, tak pierwszy mały spadek papierów przed kilkoma dniami urósł aż do wczoraj już do zastraszających rozmiarów. Popłoch niesłychany zapanował na giełdzie. Spekulanci w przestrachu chcą się pozbyć fikcyjnych swych majątków, aby choć odrobinę uratować, ale nie ma kupujących, którzyby tracić chcieli pieniądze na zakupno pięknie litografowanych papierów — bez wartości, bez podstawy. Tak więc spadek papierów nie zna dziś granic — przesilenie finansowe z giełdy przechodzi do banków i do świata handlowego. Wprawdzie rząd wiedeński chciałby wstrzymać katastrofę i przychodzi w pomoc spekulacji — ale to wszystko nic nie pomoże. Sztucznie wzniesiona budowa miljardów papierowych musi runąć; szwindel giełdowy, który w wir swój porwał pierwszorzędne domy bankowe i instytucje finansowe, kończy się dzisiaj niesłychaną klęską finansową, która niestety dotknie nietylko Wiedeń ale i prowincje austrjackie.

Tryumf centralistów i nowa era centralistycznego ministerstwa, które przeprowadziło bezpośrednie wybory, dadzą się we znaki Austrji: bo ministerstwo to i klika centralistów forytowały tę szaloną spekulację giełdową.

Dziś **klika** bankrutuje na polu finansowém — bankructwo na polu politycznem niedalekie!

Korespondencje „Kraju“.

Lwów 8 maja.

C. [**Posiedzenie rady miejskiéj**] dzisiejsze zagaił wiceprezydent Jasiński przemową poświęconą pamięci zmarłego nagle radnego Szumana. Ś. p. Szuman zasłużył sobie swoją prawością charakteru, starannością w wykonywaniu wszelkich obowiązków przez wyborców na niego włożonych niezawodnie na uznanie rady to też widoczną było, że rada wynurzając żal swój po utracie takiego członka przez powstanie z miejsc, nie czyniła tego jak się to dziać zwykło dla parady, ale z serca, z przekonania. Najpiękniejszym jednak nekrologiem dla ś. p. Szumana są łzy płynące po zaśniedziałych twarzach owéj licznéj falangi robotników, którzy w fabryce jego znajdowali uczciwą pracę na kawałek chleba, a dla których on więcéj był ojcem niż tak zwanym chlebodawcą. S. p. Szuman człowiek pracy, był jedynym może na całą Galicję fabrykantem pojmującym błogie skutki, jakie wypływają z asocjacji kapitału z pracą i wspierania się wzajemnego obu tych potęg. Dorobiwszy się fortuny pracą, zawiązał między robotnikami swemi stowarzyszenie w celu wzajemnego wspierania się, przyczyniając się sam znakomitym datkiem. Stowarzyszenie to zaczęło się już bardzo pięknie rozwijać, zwłaszcza, że ś. p. Szuman przyszedł mu w pomoc w ten sposób, iż ostatniemi czasy przypuścił stowarzyszonych i od dłuższego czasu z nim pracujących robotników do udziału w korzyściach i zyskach z fabryki, czém nietylko jéj nie zrujnował, jak to większa część obywatelstwa tutejszego o zbyt jeszcze pod tym względem zacofanych pojęciach przepowiadała, ale owszem postawił ją na tak świetnéj stopie, na jakiéj mało która z fabryk w Galicji stoi. Jeżeli więc rada utraciła w ś. p. Szumanie nadzwyczaj gorliwego i pracowitego członka, toć niezawodnie większą jeszcze stratę poniósł przez zgon jego cały stan rękodzielniczy, którego on był jednym a może jedynym u nas prawdziwym w całém tego słowa znaczeniu reprezentantem, dla tego też godziło mi się wypowiedzieć tych kilka słów uznania dla człowieka, który wzniósł się przez pracę i spodziewam się, że czyniąc to, odpowiedziałem tylko gorącym życzeniom ogółu naszych rękodzielników.

Ze spraw będących na porządku dziennym rozstrzygnięto przedewszystkiem sprawę oświetlenia miasta naftą. Po rozwlekłéj dyskusji, uchwaliła rada oddać oświetlenie blacharzowi Bratkowskiemu za wynagrodzeniem 79089 złr. na trzy lata, poczém przystąpiono do dyskusji dalszéj nad budżetem. Po przyjęciu kilku rubryk preliminowanych przez rewizyjną komisję, uchwalono wreszcie ogólną cyfrę rozchodu w sumie 783,189, na czém posiedzenie zakończono.

Wiedeń 9 maja.

ω. W kilka dni po otwarciu „wystawy powszechnéj“ wszystkie te reklamy organów tutejszych na rzecz centralizacji zredukowane zostały ad absurdum.

Jakby na rozkaz biura prasowego dzienniki wiedeńskie a na ich czele *N. fr. Pr.* któréj nadano przywilej wyzyskiwania przemysłowców przez wydawanie urzędowego „dziennika wystawy“ *Welt-Ausstellungs-Zeitung,* podnosząc znaczenie tego dzieła, łączyły go z systemem politycznym

Austrji i z siłą materjalną i moralną, jakie tylko ten system centralizacji dać może. W objawach tego rodzaju, były wskazówki na rozliczne, miljonowe przedsiębiorstwa bankowe, przemysłowe etc., które weszły za tego ministerjum i za tego systemu w życie, co miało krótkowidzącym udowodnić, że „podstawa dzisiejsza rządzenia“ t. j. centralizacja Austrji jest najlepsza i najbardziéj praktyczna.

Cóż się dziś pokazuje?

Oto w skutek wielkiego „spadku tych papierów,“ na których wydawanie sypały się koncesje rządu teraźniejszego jak z rogu obfitości codziennie, cała ta koterja finansowych kresusów nowéj kreacji, ta główna podpora materjalna „sztuczek politycznych“ centralizację podtrzymujących upadła, i tysiące egzystencji niewinnych i łatwowiernych w przepaść wtrąciła.

Widzimy więc, że ani system centralizujący władze rządu, ani ludzie rządzący według niego, ani publicystyka centralistyczna z niego faktycznie żyjąca i z własnego interesu go wspierająca, wielkiemu zadaniu urządzenia stosunków normalnych, a tém mniéj ich ulepszeniu w Austrji podołać nie umieją. Bliżéj się przypatrując rzeczom, niepodobna zaprzeczyć, że podobne „wstrząśnienia“ są złączone z systemem, który nie zna w praktyce równie uprawnionych, tylko „protegowanych“ w małéj, a „ignorowanych“ w większéj części.

Kraje pojedyncze nie mają sposobu zaradzenia złemu, ich głos w dzisiejszéj organizacji, przebrzmi zawsze bez skutku, a czyż to jedno, by sobie samemu módz zaradzić, nie powinno ludzi myślących i dbałych o dobro ogółu nakłonić do wytężenia wszystkich sił, by było lepiéj i nie tak, jak jest dotąd i z tym systemem?

Przejdźmy na inne pole, na materjalne pole wystawy. Tak tu korupcja i wyzyskiwanie poszły w górę, że wszystko co żyje, myśli o zbogaceniu się kosztem drugich, a jak dziś: cudzoziemców. Dotychczasowy rezultat jest ten, że obcych, przyjezdnych jest mało, a pomieszkania w wielkiéj części próżne, chociaż tradycja nie pozwala cen wygórowanych sprośzczać choć w teorji.

Hotele nowe, wielkim kosztem (rozumie się akcjonarjuszów) pobudowane, stoją próżne. Żądano z początku od 8 do 40 guld. za 1 pokój, dziś ofiarują po 2—3 guld.

Czegóż takie i tym podobne rzeczy dowodzą, jak nie zepsucia? i że ono się zakorzeniło wśród „mrzonki,“ że tu się wszystko musi zcentralizować, bo to należy do systemu, choć sztucznego. Jeneralny dyrektor wystawy bar. Schwarz urządzał całe dzieło bez kontroli rzeczywistéj. Koszta miały wynosić 6 miljonów, a musiano je podnieść o 150%, razem na 15 mil. System centralizacyjny ma w ręku „Korrekturz.“ Większość parlamentarna z jednéj partji złożona, przyzwala na udzielenie miljonów, a w budżetowych rachunkach zrównanie nastąpi przez równe zobowiązanie wszystkich krajów i ludów do zapłacenia wydanéj sumy.

Co do saméj wystawy, ta otwartą została 1 maja, ale tylko formalnie. Połowa ledwie gotowa. Roboty rzemieślnicze, zwożenie materjałów etc. wszystko to się odbywa, jak w marcu. Powiadają, a nawet *Tages Presse* to powtarza, że arcyksiążę protektor Karol Ludwik widząc, iż niepodobna wszystko pokończyć, chciał odroczyć termin otwarcia wystawy, ale że Schwarzowi się udało postawić na swojem. Zresztą tłómaczą fakt „nie przemówienia Schwarza podczas uroczystości 1 maja do cesarza w Praterze“ tém, że nie było miejsca dla obydwu przemówień, gdyż jak rzeczy dzisiaj stanęły albo arcyksiąże mógł przy uroczystości przemówić, albo Schwarz, nigdy jeden i drugi. Jest także inna pogłoska a mianowicie, że arcyksiążę Karol Ludwik chce zrezygnować ze swéj godności protektora, jeżli bar. Schwarz zostanie na swém miejscu.

Na zakończenie kilka słów jeszcze.

Jeżli centralistyczna koterja mniejszości ludów, głównie Niemcy, którzy się rozsiedli po miastach nie tyle niemieckich ile słowiańskich, ciągle wygłaszać będą doskonałość swego systemu na wiatr tylko w teorji, to my, przeciwnicy tego systemu, patrzmy tylko na fakta nie na słowa i zważmy, czyli w porównaniu z tém, co jest, co widzimy, może być coś mniéj praktycznego, a nawet szkodliwszego niż ustrój centralistyczny dla nas a w szerszém zakresie i dla innych?

Poznań. Nowy projekt do prawa nakładający obowiązek prowadzenia z rządem korespondencji w języku niemieckim wywołuje w prasie wielkopolskiéj ogólne oburzenie. Niemcy bynajmniéj nie tają, że ostrze tego prawa skierowane jest przeciwko Polakom i mieszkańcom północnego Szlezwigu, którzy podług ich mniemania dotychczas śmią urągać rządowi, zwracając się do władz rządowych w swym ojczystym języku. Że rząd i monarcha pruski łamią względem ludności polskiéj i szlezwickiéj — albowiem i téj ostatniéj prawa zostały zawarowane traktatem pragskim — wszelkie najuroczystsze obietnice i zobowiązania międzynarodowe oddawna już jesteśmy z tém oswojeni, lecz co najbardziéj oburza, to ten bezczelny cynizm z jakim prasa niemiecka mieniąca się być liberalną wbrew wszelkim prawom boskim i ludzkim broni powyższego środka. Nie możemy lepiéj wyrazić tego oburzenia, jak powtarzając mały ustęp z *Dz. Pozn.*

„W podobném zapatrywaniu się na rzeczy, w podobnéj taktyce podziwiać nam tylko przychodzi monumentalny bezwstyd, uderzający dowód spodlenia moralnego, zatracenia poczucia i pamięci wszelkich prawd i zasad, o jakich nienaruszalności nikt dotąd nie wątpił. A więc grzechem i najgrawaniem się z władz państwa jest korzystanie z praw, które w stypulacjach międzynarodowych, które w zbiorze praw państwa pruskiego, które w przepisach organicznych znajdują wielokrotne uznanie i wyraz, a więc grzechem jest w epoce panowania idei narodowości szanować i czcić własne prawa narodowe, bronić ich i praktykować w szczupłych nawet granicach, jakie im pisane prawa pozostawiają, nie dać sobie zabierać i wydzierać tego, co dla każdego człowieka uczciwego, sumiennego i myślącego winno być nietykalném i świętém.“

Bank włościański w Poznaniu, rozpoczynając swoje czynności, rozesłał do wszystkich dzienników krótkie zawiadomienie o charakterze i rodzaju swéj działalności. Kapitał zakładowy banku włościańskiego wynosi 200,000, a zadaniem jego będzie ułatwienie kredytu włościanom przez prowadzenie interesów bankowych i hipotecznych. Bank włościański pośredniczyć będzie w zaciąganiu pożyczek hipotecznych amortyzacyjnych na grunta włościańskie, udzielać pożyczek na weksel i przyjmować do depozytu na procent wszelkie sumy, nareszcie brać będzie na przechowanie wszelkie walory i dokumenta za mierném wynagrodzeniem.— Rada nadzorcza banku włościańskiego energiczne czyni zabiegi o rozszerzenie swych czynności na prowincję. Spółki pożyczkowe mają głównie pośredniczyć w interesach banku.

Towarzystwo pomocy naukowéj w Zachodnich Prusach zakończyło 25ty rok swego istnienia. Zasługi tego towarzystwa dla téj części naszego kraju są ogromne. Założone w r. 1848 w m. Chełmnie towarzystwo dało dowód rzadkiéj wytrwałości w swéj pracy i pod każdym względem może służyć za wzór naszym galicyjskim jednodniowym stowarzyszeniom, gdzie w wielu razach wszystko się zaczyna i kończy na wyborze prezesa i sekretarza. Towarzystwo pomocy naukowéj, jak już sama jego nazwa wskazuje, ma na celu pomaganie ubogiéj młodzieży w kształceniu się we wszystkich zawodach.

Inicjatywa założenia tego towarzystwa wyszła od obywatela Ślaskiego, który od roku 1844 gorliwie pracował nad przeprowadzeniem swéj myśli w życie. Owocem działalności towarzystwa jest kilkuset jego stypendystów, którzy się wykształcili na zacnych i użytecznych pracowników dla kraju. Historja tego towarzystwa jest ściśle związaną z życiem Prus Zachodnich, albowiem jest najstarszém tameczném stowarzyszeniem i przez długi czas jedyném, a wpływ jego był tém silniejszy, iż towarzystwo pomocy naukowéj obejmowało wszystkie stany i warstwy społeczeństwa. Każde inne towarzystwo być może swój 25-letni jubileusz obchodziłoby uroczyście, lecz towarzystwo pomocy naukowéj wolało raczéj, jak pisze *Gaz. Tor.*, wezwać swoich członków do złożenia na pamiątkę jubileuszową $^1/_4$ rocznéj składki.

Wzajemne komplementa i zapewnienia wieczystéj przyjaźni ze strony prasy niemieckiéj i rossyjskiéj jakoś nie licują z fortyfikowaniem na obszerną skalę miasta Poznania i polepszeniem fortyfikacji w niektórych miejscowościach Prus wschodnich.

Wiedeń. *Wiener Ztg.* ogłosiła sankcjonowaną już ustawę o budowie kolei Tarnów-Leluchów z odnogami ku Biale i kolei łupkowskiéj. Budowa jéj ma być oddaną wiedeńskiemu zakładowi kredytowemu, do którego przyłączy się, jak słychać, krakowski bank dla handlu i przemysłu w wysokości 15 prc. Unionbank, który ma budowę węgierskiéj części z Preszowa do Leluchowa, stara się o uzyskanie linji Leluchów-Tarnów, ale naprózno, bo według ustawy cała ta sieć jest niepodzielną. Zakład kredytowy ma otrzymać tę kolej jako wynagrodzenie za ofiary, które poniósł przy budowie kolei łupkowskiéj.

Vaterland podaje z Lublany d. 7 b. m. następujący telegram: „Wczoraj odbył się zjazd narodowych posłów kraińskich, w którym wzięli udział także członkowie wydziału towarzystwa „Slovenii“ i delegaci towarzystw katolicko-politycznych. Nastąpiła zgoda zupełna. Wybrano do sprawy wyborów bezpośrednich komitet z 12. Ten komitet centralny zajmie się głównie wyborami słowieńskiemi po za Krainą.“ A centralistyczne telegramy z tegóż miasta i dnia opisują: „Na wczorajszym, licznym zjeździe narodowych posłów kraińskich przyszło do zupełnéj jednomyślności między staro-słowieńcami i młodo-słowieńcami w sprawie wyborów do rady państwa. Do komitetu wybrani: Bleiweis, Costa, Zarnik, Graselli, ks. Jeran, ks. Klun, Poklukar, członek wydziału kraj. Murnik i członkowie izby handlowéj Perme, Petrycy i Pakicz.“

Kronika potoczna i rozmaitości.

Kraków, 10 maja.

Namiestnik hr. Agenor Gołuchowski wyjechał dzisiaj o godz. 11 do Lwowa w towarzystwie naczelnika biura prezydjalnego p. Zaleskiego.

Jutro w niedzielę dnia 11 maja o godz. 10 z rana, w sali muzeum technicznego, odbędzie się publiczny egzamin uczniów szkoły przemysłowéj miejskiéj, poczém nastąpi rozdanie nagród pilniejszym z nich. Magistrat zaprasza panów przemysłowców o zgromadzenie się na ten egzamin.

W muzeum techniczno-przemysłowém krakowskiem otwartą została wystawa pism i alfabetów całéj kuli ziemskiéj. Zbiór ten obejmuje pisma obrazowe meksykańskie i północno-amerykańskich indyanów, hieroglify egipskie i etiopskie, pisma wyrazowe chińskie, japońskie i koreańskie; najdawniejsze pisma abecadłowe semickie, mongolskie, indyjskie i sanskryckie; pisma wiekowe assyryjskie, medyjskie, babilońskie, perskie i ormeńskie, runy skandynawskie jako też nowsze pisma europejskie i amerykańskie Czirokezów razem trzysta kilkanaście wielkich tablic przygotowanych na tegoroczną powszechną wiedeńską wystawę. — Wystawa otwarta codziennie od godz. 11 rano do 5 po południu.

W poniedziałek dnia 12 b. m. odbędą się w tutejszym sądzie karnym następujące ostateczne rozprawy: Jana Palucha o ciężkie uszkodzenie ciała; Herszli i Józefa Immerglücków o ciężkie uszkodzenie ciała; Jana Sośnickiego i 5ciu wspólników o kradzież; Józefa Staski o kradzież; Teodora Fudalskiego o wykroczenie przeciw bezpieczeństwu życia.

Dnia 10 b. m. miała się, jakeśmy już donosili, udać osobna komisja na Zwierzyniec względem urządzenia tam główněj strzelnicy wojskowéj, pomiędzy Wisłą a gościńcem warszawskim. Dzisiaj możemy publiczności przyjemną udzielić wiadomość, że władze wojskowe zważając na wielkie ztąd wynikające niebezpieczeństwo dla płynących Wisłą statków i dla przechodniów na gościńcu, od tego zamiaru odstąpiły.

Dziesiąta lista składek na szkoły ludowe.—Pod rozporządzenie komitetu krakowskiego zbierającego składki na szkoły ludowe, złożono do kasy miejskiéj następujące ofiary:

Za pośrednictwem dr. Faustyna Jakubowskiego: pp. Faustyn Jakubowski 50 zła.; dr. Alth i dr. Wawrz. Styczeń po 10 zła.; dr. Feliks Czesnak, Jan Hajdukiewicz, dr. Adolf Korczyński, dr. Wacław Wyrobek, po 5 zła.; dr. Józef Kaufmann (? podpis nieczytelny) 3 zła.; dr. Rafał Goldman (podpis nieczytelny), dr. Leon Horowitz, dr. Ludwik Midowicz, dr. Fran. Piekosiński, po 2 zła.; dr. Roman Jakubowski, dr. Risowski (? podpis nieczytelny), Ant. Retinger, Emil Schwarz, Miecz. Schätzel i J. Zubek, po 1 zła. Razem 109 zła.

Za pośrednictwem p. Mirosława Glixellego złożyli: pp. Szymon So... 5 zła.; Wład. Glixelli, Kaz. Henisz, Edw. Mach..., T. Riedel, po 2 zła.; Miecz. Glixelli, Mirosław Glixelli, Stan. Mirecki i Sulikowski, po 1 zła. Razem 17 zła.

Za pośrednictwem administracji *Kraju* złożyli w marcu r. b.: pp. Michał Pawulski 1 zła. 18 c.; M. B. i K. B. po 1 zła.; Edw. Weigel 62 c.; Wład. Kornicki, M. i Adolf Rzuchowski po 50 c.; Kaz. Bystry 40 cent. Razem 5 zła. 70 cent.

Pan Józef Merunowicz złożył do kasy miejskiéj 4 zła. 50 c. jako składkę zebraną między młodzieżą akademicką w miesiącu lutym. Pan Andrzéj Figel złożył do kasy miejskiéj 10 zła. jako składkę zebraną od straży ogniowéj ochotniczéj w miesiącu lutym.

Składki objęte niniejszą listą dziesiątą wynoszą razem 146 zła. 20 c., która to kwota złożoną została tymczasowo na procent przez kasę miejską w tutejszéj kasie oszczędności.

Składki objęte niniejszą listą dziesiątą, doliczone do składek ogłoszonych w dziewięciu poprzednich listach, wynoszą ogółem: gotówką 5,618 zła. 56 c., 635 franków, $28^1/_{30}$ talarów, 61 rubli, 32 gr. pol., 12 zł. baw.; papierami procentowemi: list zastawny król. Polskiego na 100 rubli, z kuponami od 1 grudnia 1872 r.; akcja kolei żelaznéj warszawsko-wiedeńskiéj na 100 rubli, z kuponami od II półrocza 1872 r.; obligacja indemnizacyjna na 100 zł. m. k., z kuponami od 1 maja 1873 r. Suma powyższa powiększy się procentem od gotówki złożonéj w tutejszéj kasie oszczędności, a należnym od 1 listopada 1872 r. do 9 maja r. b., w którym to dniu kasa miejska odbierze sumę tę z kasy oszczędności.

Ponieważ naczelny komitet lwowski, który otrzymał od rządu pozwolenie do zbierania składek na szkoły ludowe, zamyka swoje czynności w dniu 11 maja; przeto komitet krakowski przesłał już komitetowi lwowskiemu sprawozdanie o wypadku swego działania, a kasa miejska przesłała wykaz składek do niéj złożonych na szkoły ludowe; sumę zaś zebraną i wyżéj wymienioną prześle taż kasa naczelnemu komitetowi w dniu 9 maja, po odebraniu jéj z kasy oszczędności.

Jak ma być użyta na podźwignienie szkół ludowych cała suma w Galicji na ten cel zebrana, orzeknie o tém zgromadzenia członków naczelnego komitetu lwowskiego zwołane na dzień 11 maja r. b.; w zebraniu tém weźmie także udział reprezentant komitetu krakowskiego.

Kraków, dnia 8 maja 1873 r.

Dietl, przewodniczący w komitecie.

Leon Chrzanowski, sprawozdawca kom.

Podajemy dzisiaj odczytaną przy uroczyczystem otwarciu akademji listę członków wszelkiej kategorji wybranych przez wydziały akademickie na mocy § 18 statutu i przedstawionych zarządowi:

I, Z kategoryj czynnych.

A) Krajowi:

a) Z wydziału dla filologji, historji i sztuki: Dzieduszycki hr. Maurycy, Łuszczkiewicz Wł. Pietruszewicz ks. Antoni, Tarnowski hr. Stan. Węclewski Zygmunt.

b) Z wydziału historyczno-filozoficznego: Bojarski Aleks., Burzyński Piotr, Heyzmann Ulryk, Stadnicki hr. Kazimierz, Zielonacki Józafat, Zoll Fryderyk.

c) Z wydziału matematyczno-przyrodniczego: Alth Alojzy, Czyrniański Emil, Karliński Franciszek, Piotrowski Gustaw, Nowicki Maksymiljan, Strzelecki Eeliks.

B) Pozakrajowi:

a) Z wydziału dla fil. hist. lit. i sztuki: Jirecek Józef Excel., Miclosic Franciszek.

b) Z wydziału hist. fil.: Palacki Franciszek.

c) Z wydziału mat, przyr.: Rokitański Karol. Hyrtl Józef.

C) Zagraniczni.

a) Z wydz. dla fil., hist., lit. i szt.: Koźmian Stanisław w Dreznie, Kraszewski J. I. tamże, Malinowski ks. Ign., Mann Maurycy, Przyborowski Józef, Tyszyński Aleksander.

b) Z wydz. hist. filoz.: Cieszkowski hr. Aug. Hube Romuald, Libelt Karol, Maciejowski W. A., Morawski Teod., Roepell Ryszard, Stawiski Edmund, Theiner Augustyn, Wołowski Ludw.

c) Z wydz. matem. przyr.: Domejko Ignacy, Frączkiewicz Augustyn, Szokalski Wiktor.

II. Z kategorji korespondentów:

a) Z wydz. dla fil., hist., lit. i szt.: Chodźko Aleksander, Kaszewski Kazimierz, Kolberg Oskar, Nehring Wł., Odyniec A. E., Podczaszyński Bolesław, Spasowicz Wł., Wójcicki K. Wł.

b) Z wydz. hist. fil.: Hoffman Karol, Kalinka ks. Walery, Kętrzyński Wojciech, Liske Ksawery, Lubomirski ks. Tad., Noailles Henryk margr., Pawiński Adolf, Struve Henryk, Wegner Leon, Zaleski Bronisł., Zieliński Feliks.

c) Z wydz. mat. przyr.: Brodowski Włodzimierz, Girsztowt Polikarp, Hoyer Henr, Strass-

burger Edward, Skiba Edw., Tetmajer Józef, Zajączkowski Wład.

Margrabia Zygm. Wielopolski, zaślubia we Lwowie księżniczkę Monte-nuovo, synowicę jenerała hr. Neiperga głównodowodzącego w Galicji.

Zgromadzenie wyborców lwowskich, mające wysłuchać dalszego ciągu sprawozdania dr. Smolki o czynnościach delegacji polskiéj w wiedeńskiéj radzie państwa, zapowiedziane zostało na dzisiaj. Wyborcy zgromadzą się w sali ratuszowéj.

„Gazeta Narodowa" domaga się, ażeby Akademja umiejętności powołała do swego grona dawno zmarłego Antoniego Wagę, tudzież aby powołano Ant. Małeckiego, który już dawno jest członkiem Akademji!

Jutro popołudniu odbędzie się we Lwowie zgromadzenie wyborców w celu porozumienia się co do wyboru 22 radnych miejskich.

Cesarz austrjacki zamierza za przybyciem cesarza niemieckiego na wystawę odbyć przejażdżkę w towarzystwie książęcych gości do Pesztu i do Gödöllö.

Giełda wiedeńska przedstawiała wczoraj przerażający obraz. Setki ludzi zrujnowanych nagłym spadkiem papierów błąkało się po salach giełdowych zachrypłym głosem narzekając na — banki i gründerów! Aby nie wywołać scen okropnych izba giełdowa zakazała robienia interesów i notowania kursów. Zakaz ten znalazł posłuchanie, wysłano do ministra finansów o pomoc, którą minister obiecał. Naturalnie! czemuż nie ratować biednych giełdzistów! toż oni wszyscy są „Verfassungstreu!"

Kronika samobójstw wiedeńskich zapisała już dzisiaj pierwszą ofiarę klęski finansowéj, a u nas w Krakowie przytrzymano dziś jakiegoś człowieka, który w skutek strat poniesionych zwarjował.

Kompanja akrobatów złożona z 30-stu Indjan z Canady, ma przybyć do Wiednia, gdzie będą przedstawiać sztuki akrobatyczne.

Od dnia 8 maja wolno jest zwiedzać stajnie cesarskie od godz. 1—3. Za biletami zaś wydawanemi w Lotendentorze od godziny 10 do 12.

Wyszedł już program kongresu międzynarodowego lekarzy, który będzie miał miejsce w Wiedniu pod protekcją arcyks. Régnier. — Głównie na tym kongresie traktowane będą choroby zaraźliwe i urządzenie kwarantanny. Projekt Pharmacopei międzynarodowéj również będzie poddany pod rozbiór zgromadzenia; kwestja polepszenia bytu materjalnego lekarzy (?) mą być także podniesioną.

Oczekiwani są w Wiedniu w drugiéj połowie bieżącego miesiąca: ks. czarnogórski, ks. Milan serbski i wicekról egipski.

Na horyzoncie artystycznym wiedeńskim pojawiła się nowa gwiazda w osobie panny Löwe, która w operze „Fliegende Holländer" Riszarda Wagnera, wprowadziła publiczność w podziwienie. Zapowiadają młodéj artystce świetną przyszłość.

Praska prokuratorja rządowa skonfiskowała ostatni numer *Humoristickich Listów*.

† Stuart Mill, znany filozof, polityk i ekonomista angielski, obrońca równouprawnienia kobiet, zmarł wczoraj w Avignonie.

Teatr. — W niedzielę dnia 11 b. m. opera ludowa z tańcami w 3 aktach, napisana wierszem przez Aleks. Ładnowskiego, uwieńczona drugą nagrodę konkursową w r. 1872 p. t. „Skarby i upiory czyli Trzecia część Krakowiaków i Górali." Muzyka Kazimierza Hoffmana. Chóry wzmocnione współudziałem amatorów. W akcie trzecim tańce góralskie układu p. Alberta Ekera.

Spostrzeżenia meteorologiczne. — Dnia 6 maja pochmurno i chłodno; termometr od 3.6 doszedł do 9.9 R. Dnia 7 i 8 dnie ciepłe i piękne, mimo częściowego zachmurzenia. Dnia 7 termometr doszedł do 16.3 od 6.4, zaś dnia 8 do 16.6 od 7.8 R. Barometr w ciągu tych dni małym zmianom podlegał, rano dnia 9 począł iść w górę. Wiatr dnia 6 i 7 północno-wschodni, dnia 8 i 9 zachodni.

HOTEL SASKI. *Przyjechali:* Michał hr. Załuski z familją wł. d. z Tyrolu; Józef Michalecki z familją ob. z Kijowa; Henr. Schmidt wł. d. z Krzywaczki; Ksawery Gaertig kupiec z Odessy; Ant. Durante kup. z Teodozji.

HOTEL POLSKI pod BIAŁYM ORŁEM. *Przyjechali:* Lucjan Możdżyński dr. med., Ludwika Kurkowska z córką wł. d., Adolf Schitz wł. d., St. Derich wł. d., z Kongresówki; Jan Kochanowski wł. d., Apol. Dąbrowska z córką ob., z Galicji; S. Ballo kup. z Węgier; Franc. Karasiński radzca namiest. ze Lwowa.

Wiadomości urzędowe.

— Postanowieniem z d. 2 z. m. zezwolił cesarz na systemizowanie drugiej posady radcy namiestnictwa w radzie szkolnej krajowej galicyjskiej, w miejsce dotychczasowej przy tejże radzie systemizowanej posady starosty.

— Cesarz nadał zarazem nowo systemizowaną posadę radcy namiestnictwa drugiej klasy Hermanowi Loeblowi i mianował go drugim referentem dla spraw administracyjnych i ekonomicznych w radzie szkolnéj krajowej.

Gospodarstwo przemysł i handel.

Przy losowaniu obligacyj indemnizacyjnych odbytem d. 30 kwietnia b. r. zostały następujące obligacje do spłaty wylosowane, a mianowicie:

A) funduszu indemnizacyjnego W. księstwa Krakowskiego:

na 50 zła. z kuponami nr. 13, 20; na 100 zła. z kuponami: nr. 104, 168, 269, 272, 358, 506, 559, 738, 801, 1061, 1190, 1580; na 500 zła. z kuponami: nr. 35, 85, 99; na 1000 zła. z kuponami: nr. 380, 570, 659, 747, 785, 805, 886, 1130, 1249, 1384; i lit. A. nr. 2 na 100 zła., nr. 24 na 2020 zła., nr. 74 na 730 zła., nr. 90 na 1760 zła., nr. 130 na 1430 zła., nr. 176 na 300 zła., nr. 218 na 300 zła., nr. 226 na 200 zła., nr. 237 na 100 zła., nr. 257 na 150 zła., nr. 260 na 6750 zła., nr. 263 na 100 zła., nr. 267 na 100 zła. i nr. 249 na 1000 zła. z częściową kwotą 870 zła.

B) funduszu indemnizacyjnego Galicji zachodniej:

na 50 zła. z kuponami: nr, 96, 151, 324, 451, 720, 809, 994, 1279, 1630, 1713, 2224, 2279, 2959, 2996, 3008, 3103, 3145, 3232, 3288, 3407, 3657, 3712, 4009, 4034, 4090, 4124, 4175, 4244, 4434, 4538, 4602, 4706; na 100 zła. z kuponami:

nr. 32, 89, 129, 374, 566, 668, 753, 821, 829, 915, 937, 945, 1228, 1545, 1751, 1870, 1931, 2084, 2160, 2279, 2472, 2477, 2568, 2579, 2931, 2987, 3176, 3606, 3678, 4124, 4163, 4178, 4211, 4478, 4545, 4569, 4593, 4687, 4722, 5092, 5355, 5493, 5584, 5767, 5966, 5987, 6042, 6109, 6147, 6371, 6417, 6583, 6783, 7089, 7852, 7860, 7926, 7942, 8069, 8188, 8291, 8620, 8662, 8676, 8678; 8746, 8902, 8944, 9044, 9106, 9180, 9382, 9471, 9709, 9729, 10082, 10286, 10314, 10386, 10696, 10870, 10935, 11361, 11436, 11657, 11670, 11706, 11829, 12065, 12361, 12428, 12533, 12552, 12603, 12630, 13158, 13226, 13265, 13384, 13470, 13688, 13706, 13779. 13859, 14128, 14355, 14945, 14952, 15099, 15389, 15398, 15616, 15629, 15833, 15850, 16363, 16677, 16679, 16745, 16774, 16907, 17144, 17273, 17683, 18009, 18014, 18128, 18135, 18163, 18260, 18462, 18528, 18774, 19056, 19173, 19203, 19211, 19355, 19466, 19515, 19849, 19936, 20056, 20297, 20311, 20326, 20358, 20403, 20571, 21180, 21233, 21360, 21552, 21565, 21810, 21865, 21912, 21917, 22086, 22260, 22320, 22514, 22870, 22892, 23023, 23134, 23274, 23449, 23520, 23592, 23620, 23889, 24007, 24026, 24198, 24204, 24631, 24688, 24809, 24891, 25030, 25039, 25215, 25291, 25322, 25341, 25363, 25491, 25598, 25632, 25748, 25883, 25908, 25980, 26097, 26242, 26279, 7809.

na 500 zła. z kuponami: nr. 84, 350, 592, 1097, 1173, 1196, 1433, 1451, 1490, 1531, 1637, 1672, 2015, 2066, 2093, 2101, 2173. 2229, 2299, 2413, 2595, 2765, 2924, 2987, 3201, 3354, 3725, 4186, 4214, 4218, 4267, 4532, 4601, 4704, 4882, 4912, 4994, 5072, 5248, 5370; na 1000 zła. z kuponami: nr. 298, 481, 609, 734, 797, 803, 933, 1003, 1035, 1182, 1321, 1656, 1811, 1962, 2031, 2199, 2308, 2311, 2822, 2956, 2975, 3009, 3222, 3286, 3472, 3516, 3615, 3756, 3872, 4267, 4288, 4530, 4579, 4588, 4693, 4790, 4880, 5006, 5111, 5125, 5526, 5575, 5700, 5776, 6137, 6256, 6274, 6301, 6367, 6731, 6826, 7048, 7053, 7113, 7242, 7349, 7573, 8027, 8115, 8490, 8691, 8724, 9144, 9304, 9548, 9562, 9805, 10039, 10259, 10379, 10576, 10586, 10609, 10820, 10903, 10996, 11084, 11174, 11201, 11333, 11456, 11686, 11805, 11840, 11941, 12183, 12279. 12495, 12600, 12647, 12658, 12749; na 5000 zła. z kuponami: nr. 267, 351, 627, 855, 1018, 1193; na 10000 zła. z kuponami: nr. 505, 566, 826, 877, 1130 i Lit. A. Nr. 872 na 9160 zła., nr. 2094 na 10970 zła., nr. 2344 na 8000 zła., nr. 2391 na 1250 zła., nr. 2916 na 4660 zła., nr. 3493 na 1000 zła., nr. 3714 na 50 zła., nr. 4225 na 5000 zła., nr. 4920 na 1100 zła., nr. 4980 na 500 zła., nr. 5002 na 10000 zła., nr. 5215 na 70 zła., nr. 4675 na 10000 zła. z częściową kwotą 6840 zła. m. k.

(*Dalszy ciąg nastąpi*).

Ostatnie wiadomości.

Dzisiaj odbyło się we Lwowie pierwsze posiedzenie zjazdu posłów galicyjskich (patrz niżéj telegram). Do *Nowéj Pressy* telegrafowano wczoraj ze Lwowa, że przewódzcy stronnictwa federalistycznego mają zamiar przedłożyć zjazdowi do przyjęcia wspólny program wszystkich anticentralistów w Austrji.

Na wstępie dziennika podajemy kilka uwag nad powodami obecnéj strasznéj kryzy giełdowéj. Tu kilka jeszcze faktów. Wczoraj na kilku najznakomitszych bankierów, gdy im zaproponowano sprzedaż papierów protegowanych dawniéj przez nich, o 80% niżéj kursu, i nie chcieli przyjąć, rzucono się. Sala giełdowa przemieniła się w arenę bijących się i dopiero policja położyła koniec temu wypróżniając salę. Przeszło 200 firm ogłosiło upadłość, a straty, które zostały już obliczone, przechodzą 250 miljonów złr. Najwięcéj naturalnie tracą nie domy bankowe, ale mniejsi giełdziści, którzy kupowali ich papiery.

Naturalnie, że cały świat wiedeński począwszy od monarchy i rządu zajęty tą katastrofą. Dzienniki o niczém prawie więcéj nie piszą; domagają się pomocy od rządu, co nie jest w jego mocy. *N. fr. Presse* porównywa obecny stan Wiednia do Rzymu po spaleniu przez Nerona.

Ponieważ obie delegacje nie zdołały się porozumieć w dwóch pozycjach budżetu, przyszło więc do wspólnego głosowania, którego rezultatem była równość głosów, gdyż każda delegacja obstawała przy swojém. W tym wypadku rozstrzygnie cesarz i niewątpliwie stanie po stronie uchwały delegacji austrjackiéj, jako wyższéj.

Telegramy „Kraju"

Lwów 10 maja. Na zjazd poselski zgromadziło się dzisiaj 64 posłów. Krzeczunowicz, Kabat przedłożyli odmienne projekty utworzenia komitetów przedwyborczych; nad temi projektami wszczęła się dyskusja, w któréj udział brali głównie pp. Skrzyński, Chrzanowski, Grocholski, rozstrząsając przedłożone projekty i krytykując je; następnie przedłożyli inne projekty pp. Baum, Dunajewski, Wężyk. — W skutek tego wybrano komisję mającą dziś wieczorem rozpatrzeć się w przedłożonych projektach i jeden projekt wspólnie ułożony przedstawić.

Wiedeń 11 maja. Dziś rano (w niedzielę) odbędą delegacje posiedzenia w celu wysłuchania doniesień ministerstw.

Subskrybowane wczoraj przez banki 13 milionów reńskich, dziś wzrosły do 15, bank narodowy dozwolił na komitet egzekucyjny giełdy 5 milionów, a minister skarbu dalsze 3 miliony jako zaliczkę do końca lipca r. b.

Kursa. — Wiedeń 10 maja godz. 4 m. 30. — Akcje kredytowe 309, Lombardy 185, Akcje franco-austr. 118. Akcje banku zwiazk. 127. Oblig. indemnizacyjne gal. 78. Akcje anglobanku 255. Akc. kol. rządowéj 325. Unionbank 222.

Kurs papierów i pieniędzy.

KRAKOW, 10 maja.	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
5% Obligacje indemn. galicyjskie.. kupon ubiegły ... —11	77	—	79	—
4% Listy zastawne galicyjskie .... kupon ubiegły 143	71	—	72	50
5% Listy zastawne galicyjskie.... kupon ubiegły 179	78	50	80	25
4% Listy zastawne polskie serja I.. kupon ubiegły 150	93	50	95	50
4% Listy zastawne polskie serja II. kupon ubiegły 152	93	—	94	50
5% Listy zastawne polskie nowe . kupon ubiegły 190	93	—	94	50
4% Listy likwidacyjne polskie..... kupon ubiegły..... 176	78	—	79	50
6% Listy zastawne banku hip. gal. kupon ubiegły 115	87	75	89	25
6% Listy zastawne banku włościań. kupon ubiegły 215	94	—	96	—
Galic. zakładu kredyt. ziemskiego:				
5½% Listy zast. 36-letnie srebrem.	—	—	—	—
6% Listy zast. 36-letnie banknot..	—	—	—	—
6% „ „ 18-letnie „	—	—	—	—
Akcje kolei warszawsko-wiedeńskiéj.	94	50	96	50
„ „ galic. Karola-Ludwika ..	219	—	220	—
„ „ lwowsko-czern.-jaskiéj ..	—	—	—	—
„ banku dla han. i przem. 80 zła.	—	—	—	—
Losy krakowskie na 20 zła.........	—	—	25	—
„ 5% (Donau-regulirung).......	97	—	100	—
„ premjowe węgierskie.........	—	—	—	—
„ 3% tureckie 400 franków	—	—	—	—
„ miasta Stanisławowa	—	—	25	—
Srebro nowe austrjackie...........	107	—	109	—
„ w kuponach	106	75	108	50
„ (obrączkowy rubel)........	167	—	172	—
Ruble papierowe rossyjskie........	146	50	148	50
Talary pruskie..................	163	—	165	—
Dukat obrączkowy................	5	13	5	23
20-frankówka	8	69	8	83
Rumuńskie obligacje 100 tal.	44	—	46	—
WIEDEN, 9 maja.				
Renta austrjacka 5%	69	50	70	—
„ „ w srebrze 5%	72	80	73	—
Losy:				
Z roku 1839 całe za 100 zła........	—	—	—	—
„ 1839 ⅕ „ 100 „	—	—	—	—
4% rząd. z r. 1854 za 250 „	95	—	96	—
5% „ „ 1860 całe „ 500 zła. ..	99	25	100	25
5% „ „ 1860 ⅕ „ 100 „ ..	117	—	118	—
Rządowe „ 1864 za 100 zła.	140	—	142	—

	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
Węgierskie poż. prem. na 100 zła....	—	—	—	—
Kredytowe 1860 r..... „ 40 zł. m. k.	181	—	182	—
Krakowskie .... „ 20 zła. ..	—	—	—	—
Ofen (Budy).......... „ 40 „	30	50	31	—
Rudolfa............ „ 10 „	14	50	15	—
Salzburga........... „ 20 „	25	—	25	50
Obligacje:				
Indemnizacyjne galicyjskie........	77	50	78	50
Pożycz. kolei węg. sr. 5% szt. 120 zła.	99	55	100	—
Akcje bankowe:				
Anglo-austrjackie ..... za 120 zła.	258	—	260	—
Boden-Credit austrjac. . „ 80 „	285	—	290	—
„ „ węgier. .. „ 80 „	—	—	—	—
Franco austrjackie .... „ 80 „	120	—	124	—
„ węgierskie .... „ 80 „	74	—	76	—
Galic. banku hipotecz. . „ 160 „	—	—	—	—
„ dla handlu i prz.. „ 80 „	—	—	—	—
„ Landebk. Lwów. „ 100 „	—	—	—	—
Handelsbank wiedeński „ 200 „	—	—	—	—
Interventionsbank..... „ 80 „	—	—	—	—
Länderbank Verein.... „ 140 „	—	—	—	—
Nationalbank	930	—	935	—
Unionbank........... za 200 zła.	225	—	—	—
Vereinsbank austrjackie „ 200 „	130	—	—	—
Verkehrsbank .... „ 80 „	200	—	202	—
Wechslerbank wiedeńs. „ 80 „	—	—	—	—
Wechslerstuben Gesel.. „ 80 „	—	—	—	—
Wiener Bank Verein... „ 80 „	—	—	—	—
Akcje kolei:				
Arcyksiecia Albrechta 200 zła.....	—	—	—	—
Alföld Fiume .... 200 zła. sr. .	—	—	—	—
Dniestrzańska ...... 200 „ „ ..	635	—	640	—
Elisabeth........... 200 zł. m. k..	—	—	—	—
„ Linz Budw. 200 zła. sr. .	—	—	—	—
Eperies-Tarnow ..... 200 „ ..	—	—	—	—
Ferdinand Nordbahn 1000 zł. m. k..	—	—	—	—
Gal. Karl Ludwig ... 210 zła. sr...	—	—	—	—
Kaschau Oderberg... 200 zł. m. k..	—	—	—	—
Lemb. Czern. Jassy.. 200 „	—	—	—	—
Rudolfbahn......... 200 „ sr....	—	—	—	—
Siebenbürger I. ..... 200 „ ..	—	—	—	—
Staatsbahn (500 fr.).. 200 „ ..	330	—	332	—
„ II emisji.. 800 „ ..	—	—	—	—
Südbahn (Lombard.). 200 zł. m. k..	188	—	189	—
Theissbahn .... 200 „	—	—	—	—
Tramway wied. ..... 200 „	—	—	—	—
Węg. gal. I. Łupk... 200 „ sr....	—	—	—	—
„ Nordostbahn ... 200 „ ..	—	—	—	—
„ Ostbahn (500 fr.) 200 „ ..	114	—	116	—

	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
Akcje przemysłowe:				
Baugesells. allg. oest. 80	—	—	—	—
„ Wied..... 100 zł. m. k..	—	—	—	—
Bauverein „ 100 „ „ „ „	—	—	—	—
Kałusza .... 200 „ „ „	—	—	—	—
Masz. wied.......... 200 „ „ „	—	—	—	—
„ lwow. ...„.... 100 „ „ „	—	—	—	—
Parcelacyjne galic.... 100 „ „ „	—	—	—	—
Wied. parcelacyjne... 100 „ „ „	—	—	—	—
Listy zastawne:				
Allg. oest. Bd. Kr. los... 5% zła. sr...	100	25	100	75
„ „ 33 lat los ... 5% w. a. ...	88	—	88	25
„ „ gm. 40 ..... „ „	85	—	86	—
Galic. Banku Hyp..... 6% w. a....	88	50	89	—
„ Banku Włośc. .. 8% „ „ ...	95	—	95	50
Nationalbank......... 5% m. k....	—	—	—	—
„ „ .... 5% w. a. ...	90	—	90	50
Węg. tow. kred....... 5½% „	84	50	84	75
Obligi pierwszeństwa:				
Arcyks. Albrechta .... 100 w. a. ...	—	—	—	—
Alföld Fiume........ 5% zła. sr...	89	50	89	80
Dniestrzańskie....... 5% „ „ ..	—	—	65	50
Ferd. Nordbahn....... 5% m. k. ...	89	50	90	—
„ „ „ .... 5% zła. ...	85	50	86	50
„ „ „ .... 5% zła. sr...	103	75	104	50
Gal. Kar. Lud........ 5% „ „ ..	101	50	102	—
„ II. em. .... 5% „	97	50	98	—
„ 1871 III. .... 5% „	96	60	96	80
Kasz. Oderb. .... 5% „	92	—	92	50
Lwów.-Czern.-Jassy:				
„ I 1865....... 5% sr. w. a..	—	—	—	—
„ II 1867....... 5% „ „ „	—	—	—	—
„ III 1868....... 5% „ „ „	—	—	—	—
„ IV 1872....... 5% „ „ „	—	—	—	—
Mähr. Sch. Central.... 5% „ „ „	—	—	90	50
Siebenbürgen I. ..... 5% sr. w. a..	87	50	88	—
Südbahn (Lombardy). 3% „ „ „	108	—	108	50
Theissbahn.......... 5% „	—	—	—	—
Węg.-galic. Łupkow. . 5% „ „ „	—	—	—	—
„ Nordostbh... 300 5% „ „ „	—	—	—	—
„ Ostbahn .... 300 5% „ „ „	—	—	77	—
WARSZAWA, 7 maja.	**Rrs.**	**k.**	**Rsr.**	**k.**
Listy zastawne serji 1. 4%	95	20	95	50
„ „ „ 2. 4%	94	10	94	40
kupon ubiegły..............	1	50	—	—
„ nowe 5%	93	95	94	25
kupon ubiegły..............	1	87½	—	—
„ likwidacyjne 4%	79	15	79	45
kupon ubiegły	1	73⅜	—	—

Wydawca i redaktor odpowiedzialny: Stanisław Gralichowski.

Do dzisiejszego numeru dołącza się dodatek powieściowy.

Fabryczny główny skład

Billiger als überall.

Chronów od słońca i deszczu.

Das Modernste dieser Saison.

Pomimo podwyższonéj zapłaty robotników i ceny materyj mogę przecież przez wielkie wczesne zakupno podawać tak niskie ceny jak przeszłego roku.

Wiosenne chrony.

1 sztuka z materyi ....centów 50
1 „ z najlepszéj jedwabnéj materyi różnych kolorów ....złr. 1.20, 1.50
1 „ takie same z jedw. pod. złr. 1.80, 2.30
1 „ najpiękniejsze, z garnirowaniem lub bez niego złr. 2.70, 3.20, 3.80

Wielkie chrony od słońca.

1 szt. z materyi ....cent. 80, 90
1 „ największe..............złr. 1.10, 1.20
1 „ z angielsk. bawełnianego atłasu, bardzo modne ....złr. 1
1 „ takie zame podszyte..........złr. 1.40
1 „ alpakowe, niezniszczona angielska materya.................złr. 1.50
1 „ największe podszyte ....złr. 1.80
1 „ z najlep. lugduń. jedwab. materyi we wszelkich modnych barwach podług wielkości.....złr. 2, 2.50, 2.80
1 „ takie same podszyte ....złr. 2.90, 3.40 3.80, 4.20.
1 „ w najlep. gatunkach z garnir. lub bez niego ....złr. 4.50, 5, 5.50

Damskie chrony dla chodzących w górzystych stronach

największy gatunek, z modn. wysok. laskami.
1 szt. z materyi alpakowéj ....złr. 1.80, 2
1 „ z materyi alpakowéj bogato garnirowane ....złr. 2.40, 2.80
1 „ z atłasu wełn., bardzo pięknie, bogato garnirowane ....złr. 2, 2.50

Największa elegancya!!

Rotundowe chrony z najlepszéj materyi jedwabnéj lub atłasu na rok 1673.

1 szt. ozdobne na wiosnę ....złr. 3.50, 4
„ „ wielkie .złr. 5.50, 6
„ z modną laską dla chodzących w górzystych okolicach.......złr. 6, 6.50

Damskie cieniste chrony (en tout cas)

1 szt. wielkie, z angiel. wełn. atłasu mającego połysk jedwabn. atłasu złr. 1.50
1 „ Takie same podszyte..........złr. 1.90
1 „ z niezniszczonéj angielsk. materyi alpakowéj.....................złr. 1.80
1 „ takie same podszyte...........złr. 2.40
1 „ z dobréj, ciężkiéj jedwabnéj materyi.................złr. 4.50, 5, 5.50

Męskie cieniste chrony.

1 szt. z dobrego wełn. atłasu ....złr. 1.80
1 „ „ „ podszyte „ 2.20
1 „ angielskiéj alpaki............. „ 2.40
1 „ „ podszyte.... „ 3.—

Chrony — Gisela — zwane.

Najnowsze na r. 1873.

Chrony z najlepszéj jedwabnéj materyi, bogato, gustownie, modnie i z największą elegancyą ozdobione.

1 szt. chron wiesenny ...złr. 3.50, 4.—, 4.50
1 „ wiel. chron od słoń. „ 6.50, 7.50, 8.50

Chrony z najlepszego surowego jedwabiu.

1 szt. wielkie bez garnirowan. złr. 4.—, 4.50
1 „ z bogatem „ złr. 5.50, 6.50

Chrony od deszczu.

1 szt. zwyczajne, wielkie ...złr. 1.30 do 1.90
1 „ z niezniszcz. angiel. włósien. mat. podobnéj do jedwabnéj materyi złr. 2.50, 3, 3.50, 3.80.
1 „ z najlepszéj angielskiéj materyi (krzyż. rob.) złr. 3.30, 3.80, 4.20, 4.80
1 „ z nsjlepszego luhduńskiego jedwabiu. ....złr. 5, 5.50, 6, 6.50
1 „ z najlep. gatunku złr. 7.50, 8.50, 9.50
1 „ z najlep. gatu. z jedwab. mat. złr. 7, 8
1 „ o 12 drutach, najlepsze ......złr. 9.50
1 „ non plus ultra jedwabna materya **(angielska podwójna materya)** 2-kolorowe ....złr. 9.50, 10.50, 12

Hurtowni kupcy otrzymują rabat.

Fabryczny skład ma (4272 2-28)

A. Friedmann, Wiedeń, Praterstrasse Nr. 26

Austryacki Bank Przemysłowy

dawniéj **(Dom Bankowy Edwarda Fürsta)**

Wiedeń, Plac Szczepański, (**Stephansplatz N. 1,**)

w Krakowie reprezentacya: **Aron Eibenschütz** w Rynku

wypuszcza od 6 listopada z. r.

ASSYGNATY KASOWE

po złr. **100, 500, 1000, 5000** na 5%, 5½%, 6%, 6½%, za 8-, 14-, 30-, 60-dniowém wypowiedzeniem. — W obiegu znajdujące się, a nie wypowiedziane assygnaty kasowe, przynoszą od powyższego dnia większy procent. Procent można odebrać naprzód przy wypowiedzéniu, a zwrot kapitału może być także przekazany we wszystkich głównych miastach prowincyonalnych Austryi-Węgier.

Rada Zawiadowcza.

4313(2-8) (Przedruków się nie płaci).

Dyskontowe-komandytowe Towarzystwo

URBAN, J. SCHEICH,

Wiedeń I, Hessgasse L. 1., Ecke der Schottenbastei

przyjmuje na procent

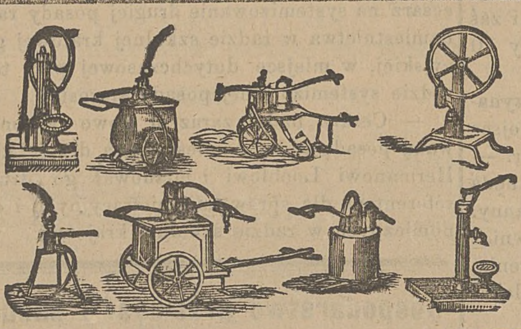
WKŁADKI PIENIĘŻNE

do obracania **w sprawach lombardowych z**

3 dniowém wypowiedzeniem na 7%
14 dniowém wypowiedzeniem na 8%
30 dniowém wypowiedzeniem na 10%
} **i udział w półrocznych dywidendach.**

Przy zakupnie papierów przyjmuje nasz kantor wymiany te kwity wkładkowe **bez wypowiedzenia** w zapłacie i **kapitalizujemy** półrocznie przypadające odsetki aż do dowolnego czasu na **czynsze od czynszów.** — Polecenia dla c. k. giełdy wykonuje się jak najlepiéj. (4314 2-10)

Wiedeń, w Maju 1873. **Dyrekcya.**

F. KERNREUTER

Wiedeń

Hernals, Haupstrasse Nr. 115 przy kolei konnéj.

Sikawki ogrodowe i ogniowe wszelkiego gatunku i wielkości, przyrządy do sprowadzania wody, pompy do budowy, wyciągacze wody na każdą głębię, pompy do studzien, piwa, wina, spirytusu, oliwy, nafty, węże, wiadra i przyrządy do ratowania podczas pożaru. 4159(5-12)

cenniki Il darmo.

Ces. król. uprzyw. galicyjski akcyjny

BANK HIPOTECZNY

wydaje we Lwowie

i przez filje

w Krakowie, Czerniowcach i Tarnopolu

od dnia 1go lutego 1873 r.

ASSYGNATY KASOWE

5 procentowe płatne za 8 dni po wypowiedzeniu
5½ procentowe płatne za 14 dni po wypowiedzeniu
6 procentowe płatne za 30 dni po wypowiedzeniu
6½ procentowe płatne za 60 dni po wypowiedzeniu
7 procentowe płatne za 90 dni po wypowiedzeniu.

Wszystkie Asygnaty Kasowe przed 1 lutego 1873 w obieg puszczone oprocentowane będą

od dnia 1go lutego 1873

o ½ procent wyżéj z zachowaniem dotychczasowych terminów wypowiedzenia.

Lwów, 20 stycznia 1873. 3955(-?) **Dyrekcya.**

Ajenci i podróżujący za prowizyą.

Fabryka maszynowych rzemieni w Wiedniu,

która może zadość uczynić wszelkim wymaganiom, poszukuje zdolnych, zręcznych i w przemysłowych kołach znanych ajentów, lub podróżujących za prowizyą, w przemysłowych stronach całéj austr.-węgierskiéj monarchii i Rumunii pod korzystnemi warunkami. Oferty z odwołaniem się na osoby wiarygodne i dowody od nich otrzymane, przyjmuje pod znakiem **J. 4953** Expedycya anonsów Rudolfa Mosse'go w Wiedniu. (4308 1-4).

KANTOR WYMIANY

Wiedeńskiego Banku Komisowego

(Wechselstube d. Wiener Commissions-Bank)

Schottenring N. 18,

wypuszcza

ASSYGNATY ODBIORCZE

na niżéj wymienione grupy losów, a kombinacye te można liczyć do najkorzystniejszych już dla tego, ponieważ każdemu właścicielowi takiéj assygnaty, nastręcza się sposobność grania samemu na wszystkie wielkie i mniejsze wygrane, tudzież otrzymywania odsetków w ilości 30 frank. w złocie i 10 fl. w notach bankowych.

Grupa A. (w roku 16 ciągnień).

Miesięczne raty à fl. 10. Po złożeniu ostatniéj raty, otrzyma każdy uczestnik następujące cztery losy:

1 **5%owy los państwa z r. 1860 na fl. 100.** — Główna wygrana fl. 300.000 z premią wykupna wyciągniętéj seryi a. w. fl. 400.

1 **3%owy ces. turecki los państwowy na 400 franków.** — Główna wygrana 600.000, 300.000 franków w złocie.

1 **los księstwa Brunszwickiego na 20 talarów.** — Główna wygrana 80.000 talarów bez najmniejszego potrącenia.

1 **los Insbrucki (tyrolski).** — Główna wygrana fl. 30.000.

Grupa B. (w roku 13 ciągnień).

Miesięczne raty à fl. 6. — Po złożeniu ostatniéj raty, otrzyma każdy uczestnik następujące losy:

1 **3%owy ces. turecki los państwowy na 400 franków.** — Główna wygrana 600.000, 300.000 franków w złocie.

1 **los księstwa Brunszwickiego na 20 talarów.** — Główna wygrana 80.000 talarów bez najmniejszego potrącenia.

1 **los Sasko-Meiningenski.** Główna wygrana fl. 45.000, 15.000 niem. połud. waluta.

Potem **Assygnaty odbiorcze na piąte części 5%owych losów państwa z r. 1860.** — Miesięczne raty à fl. 6.

Potem **Assygnaty odbiorcze na całe losy państwa z r. 1864.** Miesięczne raty à fl. 10.

Potem **Assygnaty na połówki losów państwa z r. 1864.** — Miesięczne raty à fl. 4.

Potem **Assygnaty odbiorcze na połówki losów węgierskich.** Miesięczne raty à fl. 3.

Potem **Assygnaty odbiorcze na losy Brunszwickie 20 talarowe.** Miesiecz. raty à fl. 2.

Potem **Assygnaty odbiorcze na Insbruckie losy.** — Miesięczne raty à fl. 2.

Prócz tego przyjmuje Kantor Giełdowy i Wymiany **Wiedeńskiego Banku Komisowego** wszelkie jakiekolwiek nazwy noszące sprawy bankowe, giełdowe i wymiany.

Weksle à vista i akredytywy, rozpisuje się najtaniéj na wszystkie wielkie miasta w Europie i w Ameryce.

Polecenia miejscowe i z prowincyi wykonuje się bardzo szybko, dobrze, a od pieniędzy i waluty zakupionych przez Kantor Giełdowy, bierze się opłatę pod najprzystępniejszemi warunkami, uwzględniając zawsze targ pieniężny.

Biura otwarte są codzień od godziny 9 zrana do 6 godziny wieczór bez przerwy.

Zamiejscowe polecenia wykonuje się prędko, jako też za zaliczeniem. — Listy ciągnień rozsyła się franko darmo po każdem ciągnieniu. 4148(-30)

PIWOWAR

kawaler, uzdolniony do samodzielnego zarządu browaru większego lub mniejszego, mogący się wykazać najlepszemi świadectwami, poszukuje odpowiedniéj posady od 1 Czerwca r. b. Adres **H. H.** w Lipowcu poczta Chrzanów. (4305 2-2).

Obwieszczenie.

Dla zasłonienia stawiających nowe lub przeistaczających dawne budowle od szkód, na jakieby narażeni być mogli przez powierzanie robót osobom nieupoważnionym, — Magistrat podaje do powszechnéj wiadomości, że w roku 1873 do wyrabiania planów i kierownictwa przy stawianiu budynków upoważnieni są w mieście Krakowie następujący

Inżynierowie i budowniczowie.

Barański Paweł.
Beym Ludwik.
Donhaiser Józef.
Gebauer Aleksander.
Łuszczkiewicz Antoni.
Matusiński Jacek.
Nitsch Maksymilian.
Nowicki Adam.
Ochmański Józef.
Pokutyński Filip.
Żebrawski Teofil.
Żołdani Stefan.

Do wykonywania robót ciesielskich przy budowlach pod dozorem ukonsensowanego budowniczegn upoważnieni są

Majstrowie ciesielscy:

Brušnicki Władysław.
Chojnacki Franciszek.
Głowacki Andrzéj.
Hroboni Karol.
Kołodziejski Wincenty.
Kowalski Walenty.
Müller Stanisław.
Müller Wacław.
Pszorn Julian.
Romanowski Andrzéj.
Tlachna Franciszek.

Roboty murarskie wykonywać mogą pod dozorem upoważnionego budowniczego ukonsensowani

Majstrowie murarscy:

Drozdowski Andrzéj.
Drozdowski Jan.
Ertel Jan.
Grabowski Ignacy.
Latkowski Ignacy.
Majeranowski Wincenty.
Müller Bronisław.
Opid Adolf.
Tomaszewski Paweł.
Zieliński Jan.
Zamojski Teofil.

Nakoniec upoważnieni są do wykonywania przy budowlach robót kamieniarskich również pod dozorem ukonsensowanego budowniczego

Majstrowie kamieniarscy:

Bermann Samuel.
Gadomski Walery.
Galli Jan.
Hochstim Berl.
Hochstim Fabian.
Hochstim Mendel.
Korliński Jan.
Langmann Ferdynand.
Stehlik Edward.
Wyspiański Franciszek.

Magistrat kr. gł. m. Krakowa
dnia 5 Kwietnia 1873. (4301 2-3).

NA MAŁE RATY

kwartalne lub miesięczne

sprzedajemy listy ratowe na pojedyncze losy, jako téż w dowolnie zestawionych grupach i pod najkorzystniejszemi warunkami.

Zaraz po złożeniu pierwszéj raty i podczas upłacania gra każdy jedynie sam na wszystkie wygrane wszelkich losów.

(4312 3-5). **Na najbliższe ciągnienia** zalecamy szczególniéj

Węgierskie premiowe losy

ciągnienie 15 Maja, główna wygrana 150.000 złr.

Losy z roku 1864

ciągnienie 1 Czerwca, główna wygrana 250,000 złr.

3% losy tureckie na 400 frank.

ciągnienie 1 Czerwca, główna wygrana 300,000 franków.

Oddział ratowy Austryackiego Przemysłowego Banku dawniéj **Edw. Fürsta,** Wiedeń Stefansplatz.

W Krakowie reprezentcya: **Aron Eibenschütz** w Runky.

Wielki skład

rur z żelaza lanego i kutego

tudzież glinianych, jako też rur do spajania

utrzymuje zawsze (4295 4-8).

kontynentalne akcjne Towarzystwo do zakładania wodociągów i urządzeń gazowych

(Continental-Actien-Gesellschaft für Wasser- u. Gas-Anlagen)

w **Berlinie,** Prinzenstrasse 71, w **Wrocławiu** Altbüsserstrasse 12, w **Gracu** Radetzky Str. 1.

Walter A. Wood, Hoosick-Falls, Nowy York

ma zaszczyt oznajmić, że w wiedeńskich i innych dziennikach ogłaszają wprawdzie **kosiarki „według" W. A. Wood'a,** albo systemu Wood'a, które jednak nie są jego **oryginalnemi wyrobami,** przeto także uprzejmie prosi, ażeby P. T. rolnicy raczyli sprowadzać jego machiny, a mianowicie:

„New-Champion"

kosiarkę do zboża i koniczyny z samodzielnym odkładaczem..........złr. w. a. 455

„Patentowaną kosiarkę do trawy"

całą z żelaza.................złr. w. a. 295

za których **najlepszą użyteczność i największą trwałość ręczy,** od

A. MACKEAN'A & CO. w Wrocławiu, Wiedniu

i Krakowie ulica Basztowa 158, przy plantach,

którzy mają je na składzie, prospekta i katalogi rozsyłają darmo i franko, tudzież udzielają szczegółowych wyjaśnień. (4294 5 5).

Wszelkie Towary Korzenne,

Delikatesy, angielskie Sucharki, najwyborniejsza Herbata kwiatowa i Czarna, Rum z Jamajki, weszelkie gatunki najlepszych win krajowych, prawdziwy Bordeaux i Wina reńskie, francuskie wina szampańskie sprzedaję Szanownym Odbiorcom w każdéj ilości za gotówkę po cenach, jakie liczę kupcom w kraju naszym do rozsprzedaży za rzeczone towary nienagannéj jakości, pobierane z mojego Magazynu. (Prawdziwy Bordeaux 1 złr. 25 ct. i 2 złr., prawdziwe wino reńskie złr. 1 ct. 50 i złr. 2).

Heczepecze z południowéj Francyi, suszone do wybornych sosów; **francuskie jabłka** obrane z łupin i suszone do kompotów.

Proszek trawiący, najlepszy i doświadczony środek przeciw złemu trawieniu, tudzież przeciw wszelkim uciążliwościom żołądka i podbrzusza, żgadze i t. p.

Oliwa prawdziwa czysta, najlepszy a przeto też najtańszy środek do smarowania wszelkich maszyn, ponieważ części składowe maszyn nie zanieczyszcza, a dlatego też nie niszczy.

Sól glauberska, najlepszy środek do czyszczenia koni i bydła rogatego po skończoném obecnie karmieniu w stajniach — jest tani i zawsze u mnie na składzie.

Polecając się łaskawym zleceniom

O. T. Winckler

Skład hurtowny we Lwowie. (4261 4-6).

Konkurs

Na posadę guwernantki przy gimnazyum żeńskiem w Wadowicach. Ubiegająca się o tę posadę ma się wykazać uzdolnieniem do nauczania języka francuskiego i robót kobiecych. Z posadą tą połączona jest płaca 300 złr. w. a., oraz pomieszkanie, opał i usługa. Termin podania do 10 czerwca b. r.

Z dyrekcyi gimnazyum żeńskiego
w Wadowicach. (4304 3-3).

Rządca ekonomiczny,

który włada językiem polskiem i niemieckiem i chlubnemi świadectwami wykazać się może, jako pełnił obowiązki w największych wzorowych gospodarstwach, poszukuje odpowiedniéj posady od 1go Lipca 1873 r. — Adres A. Z. w Administracyi „Kraju". (4323 2-3).

Wyroby J. Fürsta aptekarza pod „Białym Aniołem" w Pradze.

Med. płynny

Cukier żelezisty

(syr. ferri oxidati Hageri)
według ulepszonéj metody **Dra Hagera**
na niedokrwistość i jéj skutki.
1 flaszka złr. 1.20, pół flaszki ct. 60.

Gastrofan

szczególny środek na choroby żołądkowe. 1 flaszka 70 ct.

Maść żelezista

na odmrożenia. 1 puszka 40 cent.

Prawdz. Kral'a Karolinenthalska

Herbata Dawida

na kaszel i słabości piersiowe.
1 paczka 20 cent.

Chińska woda do ust i chiński proszek do zębów

najniezawodniejszy środek do czyszczenia zębów.
1 flaszka wody do ust 60 cent.
1 pudełko proszku do zębów 30 ct.

Płynne mydło żeleziste

do prędkiego leczenia świeżych ran.
1 flaszka 1 fl. — pół flaszki 50 cent.
w najlepszéj jakości ma zawsze na składzie 3984(2-?)

Józef Goldwasser

w Krakowie, na Stradomiu w domu Deichesa.

Pewien doktor medycyny i chirurgii, magister położnictwa, emer. sekundaryusz. c. k. powszechnego szpitalu w Wiedniu
Stadt, Werderthorgasse, 7, II. Stock,
leczy

POMAZANIA

i wszystkie niedobrowolne

upływy nasienia

jak również przez nie lub inne chorobliwe warunki spowodowaną

impotencyę

radykalnie, prędko, według ściśle umiejętnych zasad na podstawie licznych doświadczeń w szpitalach i to za pomocą środka **prostego,** który nie sprawia bolu.

Ordynacya od 11 — 2 i od 5 — 8 wieczór. Także listownie po polsku, ponieważ każdy pacjent może ten środek sam zastósować.
4105(-?) II

BUKEYE

Adr. **Platt i Spółki**

w Nowym-Yorku.

Najlepsza kosiarka w świecie! Skombinowana est niezrównaną! W Austrji, Węgrzech używają przeszło 300 tych kosiarek z zadowoleniem! Świadectw, pochwał, orzeczeń znawców i poleceń mnóstwo!

Ceny:

Kosiarka (nowy wzór.....................**350 złr.**
Żniwiarka z samograbem i odkładaczem.500 „
Skombinowana kosiarka i żniwiarka....600 „

Do każdéj maszyny darmo części rezerwowe i dwa noże.

Główne ajencye:

Józef Oesterreicher, Wiedeń, Akademiestr. 3.

Na **Galicyę** przyjmują zamówienia:

PP. Krasicki, Kraiński i Spł. we Lwowie,
Galicyjski Bank krajowy we Lwowie.

Przed naśladownictwem się ostrzega! Każda maszyna zaopatrzona jest naszą firmą: **Adrianee Platt & Comp. Poughkeepsie N. Y.** (4202 22-24).

Ostrzeżenie.

Ostrzega się niniejszém, iż wszelkie należytości do handlu mojego pod firmą

J. BAZES

przypadające, jak również wszelkie należytości wekslowe tylko na moje własne ręce, lub też pełnomocnika mego Alberta Deichesa ważnie wypłacane być mogą.

Ktokolwiekby takowe nawet okazicielowi weksla na inne ręce wypłacić poważył się, lub takowe nabył, sam sobie szkodę przypisze, gdyż wypłaty za ważną nie uznam.

Spis zaronionych weksli ogłoszonym zostanie.

(4329 1) **J. Bazes.**

EDYKT.

C. k. Sąd powiatowy w **Wadowicach** czyni wiadomo, że realność Numer domu 411 st. 256 now. w Wadowicach położona, do masy spadkowéj ś. p. Joanny Bobrowskiéj, należąca w skutek prośby spadkobierców prawnych w drodze dobrowolnéj publicznéj licytacyi w dniu **29 Maja 1873 roku** jako na drugim i ostatnim terminie w godzinach sądowych najwięcéj ofiarującemu sprzedaną zostanie. Cena wywołania wynosi 550 złr., od któréj w górę licytować się zacznie. — Dalsze warunki licytacyi w registraturze sądowéj przejrzeć można, które i przed licytacyą ogłoszone zostaną. — Chęć kupienia mających na tę licytacyę zaprasza się. (4327 1-3).

Wadowice dnia 9 Maja 1873 roku.

Praktykant

zamiejscowy, który skończył przynajmniéj trzecią klasę normalną i nie ma jeszcze skończonego roku piętnastego, potrzebny jest do handlu **Jakóba Barbera** w Krakowie. Na listy frankowane odpowiada się zaraz. (4328 1-3).

Do JWgo J... hr. C.....

Gdy na kilkakrotne listy moje żadnéj odpowiedzi nieotrzymuję — a nadto Pan Hrabia usuwasz się od sądu polubownego przyjętego zwykle między ludźmi honorowymi — przeto wzywam Go po raz ostatni do oświadczenia się w przeciągu **dni ośmiu**: czy resztę honorarjum osobiście mi poreczonego odesłać zechcesz, lub nie? W przeciwnym bowiem razie całą tę sprawę zniewolony będę oddać pod sąd opinii publicznéj — a nadto w drodze sądowéj o należytość moją się upomnieć.

(4317 2-2). **W... K.**

Już nie potrzeba frotera!

Angielska połyskująca

PASTA KAUCZUKOWA

do najtrwalszego, najpiękniejszego i najtańszego zaprawiania wszelkich podłóg.

Ten **najkorzystniejszy wynalazek** odróżnia się od wielu do zaprawiania używanych lakierów szczególnie przez to, że skutkiem nader szczęśliwie udanego składu chemicznego, w połączeniu z kauczukiem, pasta nabrała właściwéj **ciągłości**, co zapewnia jéj trwałość, przeto podłoga nią zaprawiona **urąga wszelkim zniszczeniom**, a przy jakiejkolwiek staranności kilka lat pozostaje piękna. — Cena pudełka wraz z objaśnieniem złr. 1.30. — Główny Skład dla Galicyi w **Krakowie** u p. **Józefa Goldwassera** na Stradomiu w domu p. Deichesa. 4229(6-12)

Do handlu W. Kocha

w Wieliczce (4321 2-2)

nadszedł świeży transport

mineralnych wód

krajowych i zagranicznych.

Pociecha i pomoc

Chorzy

na **suchoty, blednicę, gruczoły, liszaje, hemoroidy, hysteryę, osłabienie nerwów, gościec, dnę, padaczkę, choroby płciowe** lub na inną tak zwaną „nieuleczona chorobe" moga się pozbyć **sami prędko i niezawodnie** swoich cierpień za pomocą wybornéj książki **Dra Airy's „Naturheilmethode"** (2gie bardzo pomnożone, wieloma nowemi świadectwami zaopatrzone wydanie). Cena 1½ sgr.) Za przesłane 15 cent. markami frco. nabyć można w Rhein. Verlags-Anstalt, Duisburg a. Rhein. 3477(20-20)

wszystkim chorym!

Dla zwiedzających wystawę w Wiedniu!

Pokój ładnie umeblowany, z dwoma łóżkami, osobném wejściem, trzy minuty od Stadtparku i kolei konnéj, jest dla dwóch panów za cenę trzech fl. w. a. dziennie do wynajęcia. Listy polskie adresować do pani Petermayer, Wien, Landstrasse, Salesianer-Gasse Nr. 20, 3 Stock, Thür 7. (4320 2-3)

LOSY MIASTA KRAKOWA.

Główne wygrane złr. w. a. 40.000, 35.000, 20.000, 15.000 itd.

Najniższa Wygrana złr. 30.

sprzedają:

we Lwowie: C. k. uprzyw. Galicyjski Akcyjny Bank Hipoteczny i filie jego w **Krakowie, Czerniowcach, Tarnopolu i Samborze.**

„ Galicyjski Bank Krajowy i **filia jego w Brodach.** 4025 (-?)

w Wiedniu: Bank und Wechslergeschäft der Nieder Oesterreichischen Escompte Gesellschaft.

Ogłoszenie.

Do budowy mostów na drodze krajowéj w Paleśnicy pod Zakliczynem potrzeba kilkunastu zdolnych

murarzy.

Mający więc chęć objęcia tych robót zgłosić się zechcą do podpisanego, lub do inżyniera kierującego robotami Wgo **Turskiego** w Zakliczynie.

Dzierzaniny dnia 5 Maja 1873 r.

(4318 4-6). **Tomkiewicz**

Inspektor administrujący budową.

LOSY MIASTA KRAKOWA

4035 (-?) **po 25 złr. w. a.**

jakoteż ze spłatą w ratach miesięcznych

sprzedaje

M. DWORSKI w Krakowie, Rynek gł. l. 14.

Dla cierpiących na włosy

Do p. **Edm. Bühligen'a**, w Lipsku, Brüderstrasse 28 part.*)

(Świadectwo l. 10,098). Z wielką przyjemnością udzielam Panu miłą wiadomość o **pomyślnym skutku Pańskich środków do wzmocnienia włosów**: wyrasta **mnóstwo nowych włosów, a skóra na głowie bynajmniéj się nie łupie.**

Wynurzam Panu najserdeczniejsze dzięki i będę innym oznajmiał ten **pomyślny skutek.**

Bobstedt, Baden 13 Lutego 1873 roku.

O. Müller, żona proboszcza.

*) O listy frankowane z ile możności dokładnym opisem cierpienia i załączeniem kilku wypadłych włosów dla rozbioru pod mikroskopem uprasza się **pod powyższym adresem.** (4303 2).

Hurtownie **Bracia Maschl**, Wieden, hoher Markt 11 Wchód pod bramą domu. **Potrzeby do szycia i guziki** Pióra stalowe, ołówki i t. d. **Szpilki na wagę.** Hurtownie.

Wiadomość

dla zwiedzających wystawę powszechną.

Pierwszy ogólny koncessyonowany

zakład do wynajmowania pomieszkań i pośredniczenia

Ottona Mietzl'a

w Wiedniu, miasto, Wollzeile L. 6 na półpiętrze (Mezzanin)

urządził podczas wystawy powszechnéj

osobny oddział do pośredniczenia w wynajmowaniu pomieszkań i do ich dostarczania dla obcych, i ma tak rozległe stosunki, że może każdego czasu ile możności według życzeń wskazać większe umeblowane i nieumeblowane mieszkania roczne, miesięczne i letnie, tudzież mniejsze pomieszkania, osobne pokoje, gabinety i t. p. i wystarać się o nie z pewnością, jeżeli zamówienie będzie wczesne. Uprasza się dlatego o opłatne przysyłanie zamówień z dokładnem wyrażeniem wszelkich możliwych życzeń na 8—14 dni przed przybyciem z zaliczeniem stósownéj zaliczki na najem, tudzież z wynagrodzeniem za pośrednictwo. (4281 6-16).

OGŁOSZENIE.

Wynajmuje się w Wiedniu, z usługą lub bez onéj, całkiem osobne i umeblowane **mieszkanie** na Haut-Parterre, złożone z 4 frontowych pokoi z balkonem, kuchni, przedpokoju i pokoiku dla sługi, z piwnicy i strychu, tudzież z całkowita pościelą nieużywaną, sprzętem kuchennym, kredensowym i gospodarskim, od 20 Maja do 1 Września, za cenę siedmset złr. (700 złr.). — Wiedeń, Heu-Gasse Nr. 80 Parterre, drzwi 5 naprzeciwko Belwederu. — Wiadomość szczegółowa tamże. (4297 5-6).

Ze Szczawnicy.

Jak w przeszłych latach tak i w bieżącym sezonie utrzymywać będę księgarnię dzieł najnowszych **polskich, francuskich i niemieckich**

Józef Gawroński (4309 3-3).

W c. k. uprzywi- wyłącz. lejowanym

(4285 6-8).

ZAKŁADZIE sukień męskich

Filipa Kuranda

w Wiedniu, Leopoldstadt

przy Ferdynanda moście Nr. 1 i rogu **Taborstrasse**, I. piętro kupuje się najtańsze i najpiękniejsze **suknie męskie** z najtrwalszych i najnowszych tkanin po zadziwiająco niskich cenach.

Ubiór wiosenny zupełny fl. 25.

Wierzchni ubiór wiosenny fl. 13.

Noszone suknie

sprzedaje się tanio.

Zamówienia wykonuje się szybko i wypożycza się najtaniéj wszelkie suknie męskie.

6000mi świadectw

uwieńczona

SUGAR PEA.

Kaszlu i chorób płucnych już nie ma.

Jedynie pomaga tylko przez **J. Pocztę** wyrabiany i słynny w świecie groszek cudowny. Według zdania wielu sławnych panów lekarzy i professorów, jest mój powszechny środek (Sugar Pea) najlepszym lekiem dla **kaszlących i chorych na płuca**, gdyż po użyciu tego cukrzanego groszku (nazwanego cudownym groszkiem) z pewnością kaszel ustaje, flegma odchodzi i płuca się wzmacniają. — Groszek ten cukrany leczy wszelką chrypkę i cierpienia w szyi. **Cena pudełka 50 ct.**

Zamówienia przyjmuje **J. Poczta „Fabryczny Główny Skład" w Wiedniu Kärntnerstrasse N. 40** (wchód z Cäciliengasse, N. 1).

Na Galicyę Główny Skład u p. **J. Goldwassera** w **Krakowie na Stradomiu w domu Deichesa.** 4199(7-12)

W drukarni "Kraju" pod zarządem St. Gralichowskiego.